

Bestuurswisselingen Limburgse schaakbond

Tijdens de algemene ledenvergadering van de Limburgse Schaakbond op 19 september zijn drie van de zes bestuursleden teruggetreden.

Slechts één persoon is er voor teruggekomen, zodat er nu een vierkoppig bestuur staat. Na dertien jaar leiderschap is Frank Clevers afgetreden als voorzitter van de Limburgse Schaakbond. Hij legt daarbij tevens, na 43 jaar schakvrijwilligerswerk, alle andere taken neer. Het jaarlijkse vrijwilligerstreffen op vrijdag 30 oktober in Sittard, zal grotendeels in het teken staan van zijn afscheid.

De nieuwe leidsman is Walter Kunstek. Hij is woonachtig in Landgraaf en binnen de Limburgse Schaakbond actief als voorzitter, jeugdleider en teamleider van de Kerkraadse Schaakvereniging. Binnenkort stel ik hem in deze rubriek uitgebreider aan u voor.

Tevens is de samenstelling binnen het bestuur voor een groot deel veranderd. Secretaris Paul Dreuning en Eduard Evers, die de ledenadministratie en het technische deel en de vormgeving van de website voor zijn rekening nam, zijn eveneens teruggetreden. Hun functies zijn va-

cant gebleven, zodat het bestuur van zes naar vier leden terugvalt. Het betekent dat Kunstek een flinke klus wacht om alle bestuursfuncties ingevuld te krijgen en het bestuur op het oude niveau terug te brengen.

Dit gebeurt allemaal in een periode dat het even wat minder gaat met het Limburgse schak. De ledenaantallen van de verenigingen lopen terug en er zijn steeds minder vrijwilligers beschikbaar om bestuursfunc-

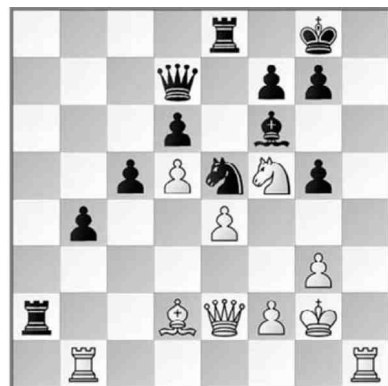

Diagram 1

ties te vervullen. Gelukkig kan er toch gewoon geschaakt worden en gaan de schakprestaties er niet op achteruit, getuige de uitslagen van de eerste ronde van de KNSB teamwedstrijden.

- Geleid door competitieleider Ynze Mengerink gaat op 18 oktober de Limburgse competitie van start.

- Ondertussen hebben de Limburgse teams die uitkomen in de KNSB-competitie de eerste ronde al achter de rug. In de eerste klasse B speelde Voerendaal 1 gelijk tegen DSC Delft: 5 - 5. Uiteindelijk „een verdiende uitslag”, volgens teamleider Bob Merx.

- In Klasse 2D nam Venlo meteen de leiding in de groep, door een onverwacht hoge zege tegen Dordrecht: 2 - 6. In diezelfde groep startte ook DJC Stein met twee matchpunten door een knappe 4,5 - 3,5 overwinning op het vorig seizoen uit de eerste klasse gedegradeerde Vianen DVP. Ook in de derde klasse H is het 'Limburg boven'. Voerendaal 2 heeft daar de leiding na een 2-6 zege tegen WLC uit Woensel, terwijl het Roermondse RSC 't Pionneke op de voet volgt door de thuiswedstrijd tegen de Stukken-

jagers 3 (Tilburg) winnend af te sluiten: 5,5 - 2,5. Alleen Maastricht moest het hoofd buigen tegen Eindhoven 2. Hier stond eveneens een uitslag van 5,5 - 2,5 op papier.

- Nederland heeft een Europees kampioene erbij. De Friese Anna-Maja Kazarian werd tijdens het EK voor de jeugd in Kroatië Europees kampioene in de groep voor meisjes tot 16 jaar.

- Onze landelijke topschaker Anish Giri wist de halve finale van de FIDE Worldcup in Baku, Azerbeidzjan, te bereiken door de Fransman Maxime Vachier-Lagrave in een minimatch te verslaan. Daar werd hij op zijn beurt, helaas, uitge-

schakeld door de sterk spelende Peter Svidler uit Rusland. Een overwinning met zwart in de eerste partij van de minimatch was voor Svidler voldoende om het verschil te maken. Giri wist de stand in de tweede partij niet meer recht te trekken. De kentering in die beslissende eerste partij viel rond zet 30. In de Zaitsev variant van de Spaanse opening bouwde Giri oorspronkelijk een klein voordeeltje op. Hij werd daarna echter overlopen op de damevleugel. Zijn aanval op de koningsvleugel kwam niet uit de verf.

ZIE DIAGRAM

Giri (wit) - Svidler (zwart)
36...g6! (ook 36...g4 volstond) houdt de witte dame van de aanval weg.
37.Ph6+, Kg7 38.Pf5+, Kg8 zwart herhaalt de zetten in de tijdnoodfase.
39.Ph6+, Kg7 40.Pf5+, gxf5 met genoeg tijd om zijn laatste zet voor de tijdcontrole te overwegen, besluit Svidler dat hij gerust het paard kan nemen. De witte aanval is niet gevaarlijk. 41.Dh5, Pg6 en onze landsman moest de Rus feliciteren. Hij staat beslissend materiaal achter.

Reacties en inzendingen aan:
Henk van Gool, e-mailadres:
vangool.henk@gmail.com

Schaken als goddelijke inspiratie?!

De schaaksport wordt niet alleen beoefend door gewone stervelingen. In zijn boek 'Chess Records' (2005) somt Yakov Damsky historische figuren op, die schaak zouden hebben gespeeld. Onder hen ook paus Johannes Paulus II!

Dat een beroemde krijgsheer als Napoleon Bonaparte schaak heeft gespeeld, kan men zich goed voorstellen. Het schaakspel is nu eenmaal een in spelvorm gegoten strijd tussen twee legers, waarbij tactiek en strategie een grote rol spelen. Ook vele hooggeleerde wetenschappers (zoals Albert Einstein) zouden er genoeg in geschept hebben om af en toe een spelletje schaak te spelen. Ook dat is voorstelbaar: de deductie van de problemen die een stelling op een schaakbord biedt, is een goede training om op wetenschappelijk terrein problemen te leren analyseren. Maar dat het schaakspel ook zou zijn beoefend door een hoofd van de rooms-katholieke kerk? De pacifistische rol van een paus strookt toch niet met oorlog en strijd, al is het maar in symbolische vorm? Bovendien zijn er stromingen binnen het christelijke geloof, die het scha-

ken zelfs als een spel van de duivel beschouwen. Toch is het niet ondenkbaar dat een hooggeleerde man als een paus zich met de schaaksport heeft beziggehouden. Zeker niet als deze paus afkomstig was uit een oostblokland. Kinderen in het oostblok wordt het schaakspel immers met de paplepel ingegoten. Ik heb het

Diagram 1

uiteraard over de destijds immens populaire Poolse paus Karol Józef Wojtyła ofwel paus Johannes Paulus II. Deze paus leidde de rooms-katholieke kerk van 1978 tot aan zijn dood in 2005. Hij zou tot op gevorderde leeftijd onder een pseudoniem aan correspondentieschaak hebben gedaan. De Italiaanse krant *Corriere della Sera* stelde dat hij openingsvarianten met toenmalig wereldkampioen Garry Kasparov had besproken, toen die in 1990 bij hem op audiëntie was. Tevens zou in 1999 een afgevaardigde van de paus tijdens een feest, naar aanleiding van de 75ste verjaardag van de wereldschaakbond FIDE in Parijs, hebben gezegd dat de paus elke dag

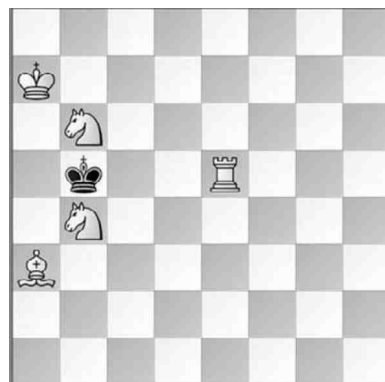

Diagram 2

twee uur aan schaken besteedde. Damsky toont tevens een schaakprobleem dat Karol Wojtyła in zijn jeugd zou hebben gecomponeerd. Opmerkelijk is dat reeds in 1986 vanuit Nederlandse hoek weersproken werd dat deze paus ooit geschaakt zou hebben. Grootmeester Hans Ree stelt in zijn boek *Wat een kracht! Wat een gratie!* (1986) dat schaakpartijen van Johannes Paulus II én Johannes Paulus I vervalsingen waren, afkomstig van een Fransman, de heer Morisset. Het Vaticaan zou in die tijd ontkend hebben dat Johannes Paulus II schaakte, laat staan een schaakprobleem gepubliceerd zou hebben. Zou schaakjournalist Yakov Damsky niet op de hoogte zijn geweest van de bevindingen van Hans Ree of heeft hij willen bewijzen dat de paus toch echt heeft geschaakt? Het schaakprobleem dat aan de paus wordt toegeschreven, werpt zijn eigen licht op deze controverse. Het probleem dat Damsky toont, is in 1987 gepubliceerd in het Engelse tijdschrift *The Problemist* (zie diagram 1). De opgave is: wit aan zet geeft mat in twee zetten. Na de sleutelzet **1.Lb5!** geeft één van de winstvarianten **1.,Kxb5** **2.Pb6** mat de volgende stelling: zie diagram 2. Wanneer u dit diagram een kwart-

slag rechtsom draait, valt op dat de slotstelling een opmerkelijke figuur vormt. Het lijkt sterk op de gestileerde afbeelding van een kelk, zoals die in een eucharistieviering bij de consecratie wordt gebruikt. Het moment waarop volgens de kerkelijke leer de wijn in de kelk in het Bloed van Christus verandert. Een symbool voor het priesterschap. Zou de jonge Karol Wojtyła via dit schaakprobleem een boodschap 'van boven' hebben ontvangen, welke carrière hem te wachten stond? Of zou hij zijn eigen wens om de katholieke kerk te gaan dienen in dit schaakprobleem hebben gevlochten? Of was monsieur Morisset zo leep dat hij bij zijn vervalsingen zelfs met dit soort subtiliteiten rekening hield...

→ reacties en inzendingen aan:
Henk van Gool
vangool.henk@gmail.com

License to kill: dames op oorlogspad

De dame is het krachtigste stuk op het schaakbord. De sterkste schaaksters van de wereld die met de dame op oorlogspad gaan, vormen een dodelijke combinatie.

Met haar grote reikwijdte is de dame snel en dodelijk. Het ene moment staat ze, omringd door haar eigen stukken, nog rustig een pion te verdedigen. Het volgende moment kan ze midden in de vijandelijke stelling verwarrend stichten en slachtoffers maken onder de pionnen en stukken van de tegenpartij. Soms offert ze zich op voor het hogere doel en maken haar onderdanen het karwei af. Ook áchter het bord is de dame geliefd en gevreesd. In de jaren '90 van de vorige eeuw waren het voornamelijk de Hongaarse zussen Polgar die furore maakten in de schaakwereld. Van hen kan Judith, tot op heden zelfs, in het gilde van mannelijke topschakers mee. Sinds de Polgars is het damesschaak echt volwassen geworden. Inmiddels schaken er zoveel vrouwen, dat het WK schaken voor dames tegenwoordig serieuze aandacht krijgt. Er zijn genoeg mannen die het, alleen al psychologisch, een zware opgave vinden om tegen een

vrouw te moeten schaken. Bijna een halve eeuw terug lag dat allemaal nog anders. Er waren schakers die durfden te beweren dat vrouwen niet kunnen schaken! In 1968 stelde schaker/columnist Jan Hein Donner, notabene in het modietijdschrift *Avenue*: 'Vroeg of laat moest het ervan komen. Ik heb het zien aankomen en ik heb het ogenblik van de definitieve uiteenzetting gevreesd vanaf het moment dat ik mij als medewerker verbond

Diagram 1

aan dit blad voor vrouwen. Hoe pijnlijk het ook is, wij mogen niet schromen de waarheid onder ogen te zien: vrouwen kunnen niet schaken.' Kom je onverhoopt een topschaakster tegen die je op het bord met haar dame te lijf gaat, dan ben je ook echt de pineut. Een uitstekend voorbeeld gaf de huidige wereldkampioene bij de dames: de Oekraïense Marija Moezytsjoek. Tijdens het drie weken durende FIDE Women's World Chess Championship 2015 in Sotsji in maart van dit jaar, slaagde ze erin alle knock-out rondes te overleven en in de finale de Russische Natalja Pogonina te verslaan. Overigens een pikant duel, gezien de gespannen

Diagram 2

verhoudingen tussen Rusland en Oekraïne. Tijdens dit toernooi waren er verscheidene partijen waarin ze optimaal gebruikmaakte van de kracht van de dame. Zeer fraai is wat dat betreft haar witpartij tegen Humpy Koneru.

ZIE DIAGRAM 1

1.Dd2!! gaat vrijwillig in de lijn van de toren staan. De dame is echter onkwetsbaar want op **1...Txd2** volgt **2.Te8** mat. Humpy probeerde **1...Tf8** maar ontmoette na **2.Ld5+, Lxd5** **3.Dxd5+, Kh8** **4.Df7!!** hetzelfde probleem. De witte dame is nog steeds onkwetsbaar. Er dreigt nu zowel **5.Dxf8+** als **5.Dh5+, Kg8** **6.Dh7** mat. De zwartspeelster gaf op.

Marija Moezytsjoek.

En wat als je met méér dan één dame geconfronteerd wordt? Een voorbeeld geeft Jules Welling in het alleraardigst boekwerkje: 'De Dame'. **ZIE DIAGRAM 2** Hier zijn maar liefst zeven dames met de partij bezig: de correspondentieschaaksters Vondung (met wit) en Lamprecht (met zwart) en vijf dames óp het schaakbord. Met zoveel krachten verspreid over het bord wint gewoon degene die aan zet is. In dit geval was dat de zwartspeelster. **54...Deg1+ 55.Kh3, Df5+ 56. g4, Dxc4+ 57. Dxc4, hxc4** mat.

Reacties en inzendingen:
Henk van Gool, e-mailadres
vangool.henk@gmail.com

Ga op je handen zitten!

Een partij in een vroegtijdig stadium verliezen door een blunder. Het komt op alle niveaus voor. Hoe ontstaat zo'n fout en wat kun je eraan doen?

De meeste blunders worden onder tijdsdruk gemaakt. Maar ook in een vroegtijdig stadium van de partij gaat het nogal eens mis. Bij de (beginnende) amateurspeler is dat gedeeltelijk te verklaren door gebrek aan inzicht, kennis en ervaring. Ook spelers van meestersterkte blunderen in de openingsfase wel eens. Er zijn opmerkelijke voorbeelden van grote meesters, die de stukken al na luttele zetten terug in de doos konden doen.

ZIE DIAGRAM 1

Christiansen - Karpov
11...Ld6?? 12.Dd1! *Dubbele aanval dame: wint een stuk op d6 of h5. Karpov gaf meteen op.*

ZIE DIAGRAM 2

Zapata - Anand
5...Lf5?? 6.De2! *Wint een stuk. Immers op 6...d5 volgt 7.d3 waarna het gepende paard niet uit de aanval van de pion weg kan en op 6...De7 (om het paard te ontpennen) volgt 7.Pd5! Dd8 (7...De6? 8.Pxc7+) 8.d3 met stukverlies. Anand gaf naderhand toe dat*

hij blindelings op theorie in het schaaktijdschrift Informator had vertrouwd.

ZIE DIAGRAM 3

Keres - Arlamowski
5...Pgf6?? 6.Pd6 mat!
Het verhaal bij deze partij gaat dat Paul Keres net was opgestaan en achter zijn tegenstander stond, toen deze de fatale vijfde zet uitvoerde. Hij reikte over de schouder van Arlamowski en voerde de mat-

zet uit, waarbij hij het niet kon helpen dat hij het geenszins verplichte 'mat!' verkondigde.

Bij de blunders die op expert- en meesterniveau worden gemaakt, moeten geheel andere factoren een rol spelen dan op amateurniveau. Deze spelers hebben namelijk een dusdanige controle over het spel, dat ze voornamelijk verliezen door een reeks kleine foutjes. Er is een sterke opponent voor nodig, die optimaal profiteert van die kleine foutjes, om iemand van meestersterkte op de knieën te dwingen. In het voorbeeld van Anand komt al één mogelijke oorzaak naar voren: een blindelings vertrouwen op de openingstheorie. Je kunt niet

klakkeloos een openingsvariant kopiëren. Je zult altijd bewust elke zet, die je vanuit de theorie denkt te weten, achter het bord moeten controleren. Blunders kunnen veroorzaakt worden door: te snel spelen, ongeconcentreerd of afgeleid zijn, tunnelvisie door vermoeidheid of ziekte, een opening die je verkeerd gememoriseerd hebt, twee varianten door elkaar halen, een combinatie per ongeluk met de verkeerde zet starten...

Hoe beperk je nu de kans op een blunder? Grootmeester Igor Smirnov geeft acht suggesties:

1. Doe vóór de partij een mentale warming-up: los een aantal eenvoudige tactische schaakpuzzels op en

visualiseer succesvolle partijen die je eerder gespeeld hebt.

2. Focus je op de partij en denk niet meer aan andere dingen.

3. Vermijdt tactische openingen waarin je kunt vermoeden dat je tegenstander beter voorbereid is.

4. Kijk eerst naar de plannen van je opponent, dan pas naar je eigen plannen.

5. Doe een blundercheck: kijk nog eens welke directe dreigingen je opponent heeft voordat je je geplande zet uitvoert. Sommigen doen de aanbeveling: ga op je handen zitten!

6. Grijp het initiatief: aanvallen is gemakkelijker dan verdedigen. De verdediger gaat eerder in de fout.

7. Vermijdt tijdnood. Vereenvoudig de stelling als je toch in tijdnood komt.

8. Verplaats je in je tegenstander en ga de stelling vanuit zijn gezichtspunt doorrekenen.

Diagram 1

Diagram 2

Diagram 3